

SCHERZANDO

REVISTA CATALANA MUSICAL

ANY XV.

GIRONA, X JUNY M.CM.XXIV.

NVM. CXLXIII

A la Associació de Música

I

ANY prop-passat, arran del concert donat per la Simfònica de Madrid, es suscitaren protestes dels associats pel procediment de la Junta Directiva, protestes que, com recordaran nostres llegidors, ens obligà a la publicació d'un article de censura, del qual s'en feu ressó bona part de la premsa local, i amb la general aprovació de la majoria dels integrants que figuren a les llistes d'aquella entitat. Era de suposar que els que porten la direcció, recullirien aquell estat d'opinió, ajustant sa actuació futura a un canvi d'procediment que donés la sensació de voler donar en lo sucesiu als associats aquelles satisfaccions pròpies i establint aquell mutu contacte tan necessari en tota mena d'associacions ben organitzades. Això era lo lògic i aixís ho esperàvem. Fatalment els fets han demostrat tot lo contrari, i la repetició d'aquells equivocats procediments se han posat novament de manifest amb la organització del passat concert de la notabilíssima Orquestra Pau Casals i del sobirà dels violoncel·listes contemporanis En Pau Casals.

Nosaltres havem deixat passar la celebració del concert guardant silenci per no crear dificultats; podíem haver recullit les innumerables i justificades protestes amb la seguretat de resentir-se l'èxit de lo que constituïa una admirable solemnitat musical, més això ens imposava una responsabilitat que no podíem ni devíem admetre, car per demunt de tots aquells defectes, hi vèiem solament un ideal simbolitzat pel nostre gran artista, la més llegítima glòria nacional En Pau Casals. La veneració per aquest home excepcional ens mantingué silenciosos, esperant com dèiem el moment oportú per parlar, puig aixís ho exigeix la nostre independència i aixís ho clamen les circumstàncies.

La Junta de la Associació prengué el acord d'augmentar cinc pessetes per títol de soci o millor dit per cada una de les invitacions a que tenen dret. Aquest acord sens prèvia consulta als associats, es sencillament una palesa desconsideració, un gest imperatiu que no pot acceptar-se i que estem disposats per tots els mitjans a evitar per tercera vegada sa repetició. Si la entitat per la realització de bells projectes té necessitat de reforçar els ingressos, que els cerqui donant les degudes satisfaccions als socis, i segurament que si la importància del espectacle se ho mereix, no'ls hi mancarà pas el seu concurs; més no podem ni volem admetrer que aquella Junta resolgui casos extraordinaris sens que aquestos siguin aprovats en sessió general extraordinària, procediment que sino ho prevenen els estatuts — que no creiem coneixin els socis—ho exigiria al menys la consideració a aquells cooperants que són en definitiva els que hi tenen absolutament un dret, i que sens aquestos no hi hauria obra possible, per quant els projectes de la Junta Directiva restarian irrealitzables i no passarien d'una bona voluntat.

Nosaltres no volem altre cosa que el degut respecte, i que entre la Junta i els associats no hi manqui mai aquella compenetració que ha de ésser la base del major enrobustiment de la Associació. Callar els defectes seria contribuir a la mort de la Associació, i com és nostre desig de que aquesta visqui amb tota sa esplendidesa, es per aquest motiu que'ns imosem la obligació d'apuntar-los tots, i com que aquestos som molts, deixem per altre número lo que refereix amb els forasters no socis, que es don el cas curiós de que aquestos gaudeixen els millors espectacles de la Associació amb millors aventatjes econòmiques que els associats.

T. SOBREQÜÉS

L'orquestra Pau Casals a París

DU el *Monde Musical* del prop passat Maig: La revelació de la "Grande Saison" haurà sigut l'Orquestra Casals.

La vella reputació de l'Ópera de Viena, la celebritat del Concertgebouw d'Amsterdam, la consagració de les estrelles del piano, del ball i del cant devien meravellar-nos sense sorprendre'ns. Però tot i tenint la certitut del geni d'En Casals no podíem sentir el miracle que acaba de realitzar.

En menys de tres anys i en el curt espai de temps que s'està a Barcelona, abans i després de les seves tournées de concerts, ha constituït una orquestra que pot rivalit-

zar amb les primeres del món. No n'hi ha una altre que la iguali en l'amor qu'anima els músics per al seu Mestre, i al Mestre per als seus músics.

Era necessari perquè En Casals pogués obtenir una orquestra, amb la qual toqués com amb el seu violoncel, que la modelés a la seva imatge, que li encarnés la seva ànima i que fes de cada un dels seus músics un altre *éll*. Devia per a arribar en aqueix resultat, començar per a modificar la mentalitat que de dia en dia va penetrant més i més en el personal assalariat de les orquestres. Ademés donar a cada un el més alt saber professional i obtenir de tots el desinterès artístic de l'*amateur*; per a que En Casals pogués realitzar aqueix miracle era necessari que se sentís sostingut, no tant sols pel seu geni musical, sinó també per l'amor a la seva terra. Al mateix temps que la música, volgué servir Catalunya. Tingué l'orgull d'aureolar Barcelona d'una corona artística. Tingué de vèncer les resistències de les mitjanes locals i sacudir l'ensopiment dels adormits, interessar potències financeres a la sort de la seva obra i després entregar-se amb els músics a un treball individual. D'aqueix contacte cotidià entre el Mestre i els seus deixebles, nasqué primerament el carinyo recíproc que permet suportar en comú i sens jamai mostrar el més lleu cansanci, les llargues hores d'assaigs. Barcelona pot sentir-se orgullosa de posseir semblant orquestra. La corda és de primer ordre; tots tenen el mateix cop d'arc, el mateix doigtè, el mateix mecanisme. La secció de vent es notable. No és doncs necessari dir que amb semblant instrument entre mans no li fou difícil a n'En Casals demostrar qu'es un gran director d'orquestra. S'endevina que tots els efectes purament exteriors son cuidadosament evitats. Entra en el cor de l'obra i la fa radiar. Com quant toca el violoncel, tots els accents son al seu lloc, tot canta, tot vibra noble i naturalment. ¿Beethoven i Schubert conegueren jamai més radiosos interpretacions? Desitjant donar al seu company una prova d'afecte i admiració, Jaques Thibaud i Alfred Cortot prestaren el seu generós concurs. Així fou que l'il·lustre violinista ens donà amb En Casals una incomparable interpretació del Doble concert de Brahms, de la qual saborejarem totes ses belleses. M. Paul Paray accedí amablement a dirigir aqueixa obra i fou legítimament associat al triomf dels dos solistes. Al dia següent fou En Cortot qui executà amb tot el seu *brio* el Quart Concert de Saint-Saens, que semblà rejovenit i fins modernitzat.

La Rapsòdia de Debussy permetè constatar que el Sr. Nori es un clarinet *di primo cartello*. No s'en coneix altre que posseeixi una més formosa tècnica, millor só i un més gran estil.

Les obres espanyoles tenien, naturalment, en En Casals un intèrprete de raça. Senyalarem en particular la Sardana d'En Garreta, relлотger al seu poble, qui aprenqué la música sol i que posseeix les més rares dots de color i ritme.

Una recepció de la orquestra a l'Hotel de Ville completà el triomf obtingut en els Camps Elyseus, ont, com nou Orfeo, En Casals ens feu viurer hores inoblidables.

A. MANGEOT

Josep Anselm Clavé

(Fragment de la Conferència llegida en el Casal Català de Madrid, el 3 de Maig, per a celebrar el centenari del natalici del gran músic català).

ESUCITÓSE merced a Millet y su grupo aquella creación coral de Clavé que parecía muerta durante breves años, y que, por ser demasiado grande, no se podía perder estérilmente. Y la renovada forma en que aparecía ahora cristalizado aquel primitivo esfuerzo, inspiró a músicos tan artistas de corazón como este, y al mismo tiempo amaestrados en un arsenal técnico que José Anselmo jamás pudo visitar, una producción más vasta por su extensión y alcance, más profunda por su forma y fondo, más «universal» dentro de su particularísimo étnico tan característico. Así se ha ido creando un repertorio al que vienen contribuyendo Millet, Nicolau, Pujol, Morera, Sancho Marraco, Pérez Moya, Cumellas Ribó, Balcells y otros muchos compositores, y este repertorio se aplaude con igual calor al otro lado del Atlántico que en el floreciente rincón de la Península ibérica donde tuvo su cuna ¿Quién no ha sentido como le brotaban las lágrimas a los ojos oyendo la incomparable elegía de Nicolau «La mort de l'Escolà»? ¿Quién nos ha exaltado con otras obras cuya enumeración haría fatigoso este discurso? La grandeza de tan vasta producción coral catalana—recordémoslo aquí, para que no se nos tache de apasionados ensalzadores de lo nuestro—ha sido reconocida por los más insignes artistas de países extraños. Y con ella nutre su repertorio preferentemente el excelso director de la «Schola Cantorum» de Nueva York, Mr. Kurt Schindler, quien, por cierto, hizo una declaración de la que nos podemos enorgullecer, al decir lo que aquí transcribo: «Como hombre que ha viajado mucho por Europa, puedo afirmar que, en ningún sitio como en Barcelona (exceptuando tal vez Moscou antes de la guerra), he recibido tan fuerte impresión de un ambiente verdaderamente musical, de un pueblo que no solo estima su música, sino además la vive, y puedo afirmar que en ningún otro lugar he hallado una pléyade de compositores tan originales, tan variados, tan llenos de vitalidad y de espíritu progresivo. Pero lo que le distingue a este amado país de todos

los demás, es que toda Cataluña canta; canta a plenos pulmones; canta sin tregua; canta por la voz de sus hijos de todas las clases ricos y pobres, jóvenes y viejos; en las ciudades y en los pueblecillos más pequeños; cantan melodías que tienen una variedad infinita, ya de alegría juvenil, ya de dulce melancolía, y las canta ora punteando sardanas fuertes y sabrosas, ora entonando cantos heroicos donde reinan la nobleza y la altivez. Me parece, pues, que lo que es el ruiseñor entre las aves del bosque, eso mismo es Cataluña entre los pueblos de la tierra. Y en medio, en el corazón mismo de esta Cataluña encantadora, está el «Orfeó Català».

Sí; al talento y perseverancia de Luís Millet, el gran propulsor del renacimiento coral catalán, debe Cataluña la vitalidad pujante de su «Orfeó Català» y la constitución de otros ochenta orfeones deseminados por toda aquella tierra, que de aquel Orfeón toman ejemplo y luz.

Como esos organismos asocian las voces blancas de mujeres y niños a las voces masculinas, y exigen de los intérpretes conocimientos musicales que no se contentan con lo superficial, en todo ello marcan un avance sobre los antiguos «Coros Clavé». Ahora bien, aunque realizan con mayor hondura que los susodichos coros una labor impregnada de idealismo y espiritualidad tenaces, reforzando a la vez más intensamente los gustos artísticos del pueblo, lejos de tener desdenes para su origen humildísimo, lo veneran y honran. Y testimonian esa veneración del mejor modo que podían hacerlo, a saber incluyendo en sus programas las producciones valiosas del gran iniciador, las cuales son interpretadas ya conservando su forma primitiva, ya transcritas para coro mixto. Y disculpan los defectos que empañan tales producciones, por considerar que, sin el músico-poeta cuyo centenario celebramos aquí hoy, no habría podido surgir el esplendoroso renacimiento musical catalán de nuestros días, y además, por convenir tacitamente con Luís Millet en que Clavé conserva siempre una virginidad ingenua, una juventud imprescriptible, y también, «algo semejante a la frescura del agua regalada de nuestras altas cumbres».

JOSÉ SUBIRÁ

Associacions de Música

GIRONA.—Concert VIII, II curs. Executant: Trio Casadesus. Obres: «Trio» en re menor, op 49. Molto allegro ed agitato. Andante con moto tranquilo. Scherzo: Legiero e vivace. Finale: Allegro assai apassionato, Mendelssohn; «Aria», Bach; «Minueto» en re mayor, Mozart, Marius Casadesus-Robert Casadesus; «Adagio i allegro», Boccherini, Maurice Maréchal-Robert Casadesus; «III Balada» en la bemol,

Chopin; «Jardines bajo la lluvia», Debussy, Robert Casadesus; «Trio» per a piano, violí i violoncel. Modère. Pantoum. Passacaille et Final, Ravel.

SABADELL.—Concert VIII, curs V. Executant: Trio Casadesus. Obres: «Trio» en re menor, op. 49. Molto allegro ed agitato. Andante con moto tranquilo. Scherzo: Legiero e vivace. Finale: Allegro assai apassionado, Mendelssohn; «Aria» Bach; «Minuetto» en re mayor, Mozart, Marius Casadesus-Robert Casadesus; «Adagio i allegro», Boccherini, Maurice Maréchal-Robert Casadesus; «III Balada» en la bemol, Chopin; «Jardines bajo la lluvia», Debussy, Robert Casadesus; «Trio» per a piano, violí i violoncel. Modère. Pantoum. Passacaille et Final, Ravel.

REUS.—Curs III, concert, XXV. Executant: F. Costa i A Vilalta. Obres: «Sonata», en la major, op. núm. 47. Adagio sostenuto-Presto. Andante. Finale-Presto, Beethoven; «Sonata», en la. Allegretto ben moderato. Allegro. Recitativo-Fantasia. Allegro poco mosso, C. Franck; «Oració al maig». «Les birbadores», Toldrà; «Arie-so», Bach; «Variacions», Tartini-Kreisler; «Après un Rêve», Faure; «Preludi i Allegro», Pugnani-Kreisler.

—Curs III, concert XXV. Executant: Trio Casadesus. Obres: «Trio», en re menor, op. 49. Molto allegro ed agitato. Andante con moto tranquilo. Scherzo: Legiero e vivace. Finale: Allegro assai apassionado, Mendelssohn; «Aria», Bach; «Minuet», en re mayor, Mozart, violí i piano; «Adagio i Allegro», Boccherini, violoncel i piano; «Balada III», en la bremoll, Chopin; «Jardins sota la pluja», Debussy; «Trio», per piano, violí i violoncel. Modéré. Pantoum. Passacaille et final, Ravel.

GIRONA.—Concert III, II curs. Executant: Orquestra Pau Casals i Pau Casals violoncel·lista i Blai Net pianista. Obres: «Carnaval romano», obertura, Berlioz; «Sinfonia inacabada», en si menor. a) Andante moderato. b) Andante con moto, Schubert; «Kol Nidreï, cantos hebreos, Max Bruch, violoncelo y orquesta. Solista: Pau Casals. Direcció: Enrique Casals; «La Fileuse». Après un rêve, Fauré; «Allegro apassionato», Saint-Saëns, violoncelo: P. Casals, piano: Blai Net; «Serra amunt», sardarna orquestada, Morera; «Canciones rusas», Canto religioso. Canción de Navidad. Queja. Canción humorística. Canción de cuna. Ronda, Liadow; «Goyescas», intermezzo, Granados; «Tristán e isolda», prelude y muerte de Isolda, Wagner.

REUS.—Concert XXVII, curs II. Executant: Joan Manén, violinista; Josep Roma, pianista acompanyant. — Obres: «Concert», en sol menor, Max Bruch. Introducció i Adagi, Final; «Xacona», Bach, violí sol; «Sonata», en sol menor, Tartini-Manén (el «trino» del diable; «Balada», Manén; «El cant del rossinyol», Sarasate-Manén; «Nocturn» Chopin-Manén; «Scherzo», Bazzini.

Noticiari

En un dels solts de «comptaduria» donats a la premsa per la Associació de Música, amb motiu del concert de la Orquestra Pau Casals, es feia constar que En Pau Casals per consideració a la Associació, tocava una part a solo, i afegia el solt que la Associació havia conseguit lo que no havien pogut fer altres sectors.

Res tindriem que objectar si en el solt de referència no si amagués una doble intenció, i es per això que ens interessa fer constar que la nova llançada al públic no es pas certa i que se aparta absolutament de la realitat. En Pau Casals tocà una part del concert per a proporcionar un ingrès al Patronat de la seva orquestra, car els honoraris que cobrà de la Associació els cedí amb un gest altament meritori a dit Patronat, amb el exclusiu objecte de reforçar els ingressos i cubrir en part el dèficit natural que reporta el sosteniment de la notabilíssima orquestra que creà el il·lustre mestre, i per la qual notoris son els sacrificis que ha vingut fent i que mai agraïrem com es mereix. Cal fer-ho constar aixís en honor a la veritat.

§ La orquestra de la Societat de concerts de Paris, que ha donat tres concerts a la Associació de Música de Camera de Barcelona, ha inclòs al seu repertori la «Pastoral» del mestre Garreta, quina obra fou executada en un dels tres concerts de referència, obtinguent una acurada interpretació. La obra fou merescudament aplaudida, essent cridat el autor a la llotja escènica per a rebre aquella entusiasta manifestació que li dirigia tot aquell públic que tant estima la admirable obra del compositor guixolenc.

§ En direcció a Paris on ha donat tres concerts, i de retorn de dita capital ha passat per nostra ciutat En Pau Casals, acompanyant-lo sa distingida muller. Breus moments havem conversat amb el mestre i hem observat amb ell un vers entusiasme per a nous projectes que pensa convertir en realitats en la propera temporada de concerts simfònics. Lo que son avui per avui propòsits del mestre, podem assegurar nosaltres que serà un fet; el coneixem prou be per a fer aquesta manifestació en la seguretat absoluta de no equivocar-nos.

§ El «Quintet Empòrium» donarà en la actual temporada estival varis concerts al «Círcul Lloretenc» de Lloret de Mar i a Llafranch, a quina població hi estiueigen els fills del mai prou plorat En Enric Granados.

§ La orquestra «La Principal», de La Bisbal, ens ha donat una audició de sardanes que ha merescut els millors elogis del nostre públic. Una nova sardana del mestre En Juncà ens donà a conèixer, obra que com totes les d'aquest autor, son d'un molt estimable valor. La cobla «La Principal» se mantè dignament al lloc que pel seu mèrit ha estat colocada sempre.

§ Hem rebut el primer número de la revista italiana *Note d'Archivio*, publicació trimesal que dirigeix En Rafel Casimiri.

Aquesta novella revista que veu la llum pública a Roma, curiosament editada per «Edizione Psalterium», es dedicarà exclusivament al estudi de l'història de la música, contribuint'hi amb recerques i amb una extensa bibliografia musical.

Al establir gustosos el canvi desitjem a la nova publicació llargs anys de pròspera vida.

§ En el proper número publicarem la ressenya del concert donat per la Orquestra Pau Casals i Pau Casals solista, que correspon al concert IX del segon curs de la Associació de Música d'aquesta ciutat. En altre lloc d'aquest número publiquem el programa de les obres executades, que constituïren un nou i esclatant triomf per la meritíssima orquestra i pel sobirà dels violoncel·listes, En Pau Casals.

Vagi per endavant la expressió de una fervorosa devoció per la obra conjuntal que realitza el mestre il·lustre.

CIRCULARS I CARNETS REBUTS

De la cobla-orquestra «La Principal», de Cassà de la Selva, que dirigeix el mestre En Enric Guasch, una tarja postal remercant el èxit assolit a València i Madrid.

§ De la cobla «La Ampurdanesa», de Palafrugell, anunciant l'ingrés a l'entitat del professor En Gonçal Juncà.

§ De «La Farnense», de Santa Coloma de Farnés, oferint al públic sos serveis musicals, fent constar en sa tarja postal que la constitució actual de la entitat es una garantia pel mellorement.

§ De «La Principal», de La Bisbal, un carnet de gust que diu: «Ens plau de fer-vos sabedor, per la present, de la composició de la nostra Cobla-orquestra en l'any actual.

Entrem a la nova temporada, oferint-vos, com a millor garantia de la nostra actuació, tot un bell passat conegut i un més bell present que s'endevina resseguint la renglera dels Professors.

A l'adresar-vos la salutació de consuetut i oferir-vos els nostres serveis, ens permetem avançar-vos mescés cordials per la distinció que pogueu dispensar-nos.»

§ De En Jo-sep Blanch, que ens anuncia tres noves sardanes per a cobla, anomenades «La millor amiga», «Empordanesa» i «Fruit d'amor». Aixís mateix, ofereix a les orquestres una selecció de «Don Joan de Serrallonga» del mestre Morera, transcripció seva a l'orquestra.